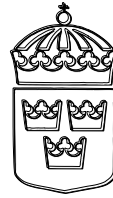

Regeringens skrivelse

2012/13:5

Riksrevisionens rapport om regelförenkling för företag

Skr.
2012/13:5

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 20 september 2012

Fredrik Reinfeldt

Annie Lööf
(Näringsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Regelförenkling för företag – regeringen är fortfarande långt ifrån målet (RiR2012:6).

Riksrevisionen har granskat regeringens arbete med att förenkla för företagen under perioden 2006–2010. Hösten 2011 presenterade regeringen en delvis förändrad inriktning för förenklingsarbetet. Målsättningen med arbetet är fortsatt att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag. För att nå målet har förenklingsarbetet breddats för att fånga fler aspekter av företagets vardag och de utmaningar företagare ställs inför och därigenom ytterligare förstärka det positiva trendbrott när det gäller regelbördan som skett sedan 2006. En redogörelse för det fortsatta förenklingsarbetet lämnas i skrivelsen, eftersom det har betydelse för regeringens såväl som riksdagens bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen gör.

Innehållsförteckning

1	Ärendet och dess beredning	3
2	Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer	3
2.1	Riksrevisionens slutsatser.....	3
2.2	Riksrevisionens rekommendationer till regeringen	5
3	Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser	5
3.1	Regeringens bedömning av Riksrevisionens övergripande slutsats	5
3.1.1	Trendbrott mot en positiv förändring i företagens vardag	5
3.2	Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer	6
3.2.1	Mål och uppföljning av förenklingsarbetet.....	7
3.2.2	Tydligt prioritera tunga regelområden.....	9
3.2.3	Skärpt tillämpning av konsekvensutredningsförordningen.....	11
3.2.4	Riksrevisionens fördjupade analys av konsekvensutredningar inom skatteområdet.....	13
3.2.5	Uppföljning av befintligt regelverk	15
3.2.6	Bredare mandat för Regelrådet.....	15
3.3	Det fortsatta förenklingsarbetet	17
3.3.1	Sänkta kostnader för företagen	17
3.3.2	Minskat och förenklat uppgiftslämnande	19
3.3.3	Förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå	21
3.3.4	Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet	23
3.3.5	Bättre konsekvensutredningar	24
3.3.6	Förenklingsarbetet inom EU och OECD	25
3.3.7	Förenklingsarbetet är en av flera viktiga åtgärder för ett bättre näringsklimat	27
4	Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser	28
5	Vidare behandling av Riksrevisionens rapport	29
Bilaga	Regelförenkling för företag – regeringen är fortfarande långt från målet	30
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 september 2012	176

Riksrevisionen lämnar löpande granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen. Syftet med den rapport som behandlas i denna skrivelse har varit att granska i vilken utsträckning regeringens övergripande mål för regelförenklingsarbetet har uppnåtts. Har företagen upplevt en märkbar positiv förändring i sin vardag? Utifrån detta resultat analyserar Riksrevisionen också om regeringens delmål och verktyg bidrar till att uppfylla det övergripande målet och om de är utformade på ett effektivt sätt. Riksrevisionens granskning avser i huvudsak perioden 2006–2010. Granskningen har resulterat i rapporten Regelförenkling för företag – regering är fortfarande långt från målet (RiR 2012:6), se bilagan.

Riksrevisionens rapport överlämnades av riksdagen till regeringen den 21 mars 2012.

2 Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

2.1 Riksrevisionens slutsatser

Riksrevisionen har granskat regeringens regelförenklingsarbete under perioden 2006–2010. De revisionsfrågor som har ställts är följande.

- Har företagen upplevt en märkbar positiv förändring i sin vardag?
- Är regeringens delmål och verktyg för att uppnå regelförenkling ändamålsenliga och effektiva?

Riksrevisionens övergripande slutsats är att regeringen är långt från målet om att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag. Granskningen har resulterat i ett antal iakttagelser, slutsatser och rekommendationer som återges nedan.

För att besvara frågan om regeringen har nått det övergripande målet med arbetet har Riksrevisionen genomfört en enkät med 4 000 slumpmässigt utvalda företag. Något mindre än hälften besvarade enkäten och företagen var företrädesvis inom branscherna bygg, handel, restaurang och hårvård. Frågor har ställts om företagets syn på regelbördan i dag och regelbördans utveckling under de senaste fem åren. Resultatet från enkäten visar att 14 procent av företagen anser att reglerna blivit enklare eller mycket enklare, 36 procent anser att reglerna blivit lite eller mycket svårare, 37 procent anser däremot att det inte skett någon förändring och resterande 12 procent svarar vet ej. Riksrevisionens slutsats är att få företag upplever att regelverken har blivit enklare.

Riksrevisionen konstaterar att definitionen av företagets administrativa kostnader är för snäv och att många andra direkta kostnader till följd av regler exkluderas, som t.ex. kostnader för att anpassa produkter, tid för att hålla sig uppdaterad med gällande regelverk samt investeringskostnader. Riksrevisionen hänvisar även till forskning inom området som visar att s.k. indirekta effekter av regler, t.ex. reglers påverkan på företagets investeringskostnader och vinstdynamik ofta har större

betydelse för företagande och tillväxt än de direkta kostnaderna. Riksrevisionen anser att det inte är tillräckligt att endast mäta de administrativa kostnaderna för att bedöma den övergripande måluppfyllelsen på ett så komplext område som regelförenkling.

Riksrevisionen gör bedömningen att regelförenklingsarbetet skulle ha tjänat på en tydligare ”uppifrån-och-ned-styrning”, där regeringen valt ut prioriterade områden. Riksrevisionen anser vidare att tyngdpunkten i arbetet har legat för långt ut i regelgivningskedjan och hänvisar till att de största kostnadsminskningarna och -ökningarna är hänförliga till ändringar som genomförts i lagar. Sammanfattningsvis gör Riksrevisionen bedömningen att arbetsprocessen i regelförenklingsarbetet inte har utformats på ett strategiskt riktigt sätt.

Riksrevisionen konstaterar att det finns en tydlig målkonflikt mellan en förbättrad konkurrenssituation och minskade administrativa kostnader för företagen. Riksrevisionen har valt att göra en fördjupad analys av fem förslag som har medfört ökade administrativa kostnader för företagen inom skatteområdet. Riksrevisionen menar att problematiken med målkonflikten på skatteområdet på ett tydligt sätt visar att mätningarna av företagens administrativa kostnader är en för snäv utgångspunkt för att följa upp regelförenklingsarbetet. Den slutsats som Riksrevisionen drar är att de granskade konsekvensutredningarna är mycket bristfälliga, t.ex. när det gäller redovisningen av förslagens effekter. Riksrevisionen konstaterar även att alternativa förslag och redogörelse för på vilka grunder bedömningar har gjorts ofta saknas. Riksrevisionen anser att det vilar ett tungt ansvar på den som bereder ett förslag att se till att samtliga effekter för företag utreds i enlighet med kraven i konsekvensutredningsförfordningen och motsvarande bestämmelser för Regeringskansliet och kommittéerna. Ett bristande beslutsunderlag kan enligt Riksrevisionen leda till en suboptimering av samhällets resurser.

Riksrevisionen lyfter fram inrättandet av Regelrådet som en av regeringens viktigaste insatser för att höja kvaliteten i nya och ändrade regler. Att fler förslag till nya eller ändrade regler numera tillstyrks av Regelrådet indikerar, enligt Riksrevisionen, att regelgivarna har blivit bättre på att redogöra för företagens administrativa kostnader, i den del av konsekvensutredningen som ligger till grund för Regelrådets yttrande. Samtidigt har enligt Riksrevisionen andelen bristfälliga konsekvensutredningar enligt Regelrådets bedömning inte minskat. Riksrevisionen drar slutsatsen att mot bakgrund av att många av företagens kostnader inte är av administrativ karaktär, finns det anledning att överväga om Regelrådets yttranden borde omfatta förslagets samlade effekter för företag, dvs. en större del av innehållet i konsekvensutredningen. Riksrevisionen gör iakttagelsen att den förskjutning mot en mer rådgivande funktion för Regelrådet, som framgår av tilläggsdirektiv beslutade den 25 augusti 2011, medför en risk för att Regelrådet hamnar närmare dem som rådet är satt att granska. Att ytterligare stärka Regelrådets stödjande funktion på bekostnad av den kontrollerande främjar enligt Riksrevisionen sannolikt inte helheten.

2.2 Riksrevisionens rekommendationer till regeringen

Skr. 2012/13:5

Riksrevisionen rekommenderar att regeringen gör följande.

- Utveckla och inför delmål och indikatorer för att följa upp regelförenklingsarbetet mot det övergripande målet, utöver mätningarna av de administrativa kostnaderna. Riksrevisionen ser positivt på att regeringen har inlett ett sådant arbete.
- Tydligt prioritera tunga regelområden och fokusera mer på regelbördan i lagar och förordningar.
- Skärp tillämpningen av konsekvensutredningsförordningen och motsvarande regler så att konsekvensutredningarna
 - uppfyller kraven att redovisa förslagets effekter för företagen,
 - uppföljning av befintligt regelverk stärks.
- Överväg att bredda Regelrådets mandat så att rådet i sina yttranden beaktar samtliga konsekvenser av regelgivningen för företag, inte enbart företagens administrativa kostnader.

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

3.1 Regeringens bedömning av Riksrevisionens övergripande slutsats

3.1.1 Trendbrott mot en positiv förändring i företagens vardag

Regeringen instämmer delvis i Riksrevisionens övergripande iakttagelse att det är för få företag som upplever en märkbar positiv förändring i vardagen. Enligt Riksrevisionens undersökning är det en majoritet av företagen som inte märkt av någon förändring i regelbördan eller tvärtom anser att regelverken har blivit mer betungande under de senaste fem åren. Riksrevisionen konstaterar, baserat på den enkät de har genomfört, att det övergripande målet med förenklingsarbetet inte har uppnåtts.

Enligt regeringens mening kan en märkbar positiv förändring i företagens vardag uppnås på olika sätt, inte bara genom förändringar av regler. Som regeringen framhåller i skrivelsen Regelförenklingsarbetet 2006–2010 (skr. 2009/10:226) kan väntetider och handläggningstider liksom service och bemötande av myndigheter vara en viktig beståndsdel i företagens upplevelse. Att sätta mål och följa upp företagens upplevelser av regler är förknippat med en rad osäkerhetsmoment. Det är många faktorer som kan påverka utfallet utöver det som arbetet direkt inriktas mot. Att följa upp målet om en märkbar positiv förändring i företagens vardag bör ske genom ett brett angreppssätt. Det finns därför anledning att lyfta fram flera olika undersökningar som visar på företagens upplevelse av regelbördan. Tillväxtverket genomför t.ex. vart tredje år en av Europas största enkätundersökningar riktad till företag.

Undersökningen har genomförts sedan 2002 och 2011 tillfrågades 30 000 företag och 19 000 företag besvarade enkäten. Av undersökningen framgår att lagar och myndighetsregler fortsatt är ett tillväxthinder för många företag, men andelen som ser detta som tillväxthämmande har minskat från 30 till 22 procent under perioden 2008 till 2011.¹

Näringslivets Regelnämnd (NNR) genomför årligen attitydundersökningar riktade till företag. NNR:s undersökning Regelbarometern genomfördes senast i november 2011 och riktade sig till 600 företag. Undersökningen visar bl.a. att 73 procent av företagen anser att det är mycket viktigt att regeringen förenklar för företagen och mer än hälften anser att sänkta regelkostnader har stor betydelse för att det ska gå bra för företaget i framtiden. På frågan om det blivit enklare eller krångligare under det senaste året, svarade 71 procent att situationen är ungefär som tidigare, 21 procent att det blivit enklare, medan 9 procent ansåg att det blivit krångligare. Regelbarometern har genomförts sedan 2009 och det är första gången som andelen företag som anser att det blivit enklare är större än de som anser att det blivit krångligare.²

Regeringen konstaterar att det arbete den har gjort under 2006–2010 visar att regeringen är på rätt väg med att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Men det tar tid att förenkla regelverk och ändra attityder om det ska ge bestående effekt. Arbetet med att förenkla för företagen måste få vara ett långsiktigt arbete, ett arbete inriktat på stabilitet och förutsägbarhet. Många aktörer på många olika nivåer är nu involverade i arbetet. Flera tongivande undersökningar visar på en positiv förändring under den period som regeringens arbete med att förenkla för företagen har pågått. Ett trendbrott har skett. Regeringen avser att fortsätta med ett effektivt och resultatinriktat arbete för att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag.

3.2 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer

Riksrevisionen lämnar i sin rapport slutsatser och rekommendationer till regeringen. Riksrevisionens rekommendationer till regeringen är att utveckla och införa delmål och indikatorer för att följa upp regelförenklingsarbetet mot det övergripande målet, tydligt prioritera tunga regelområden och fokusera mer på regelbördan i lagar och förordningar, skärpa tillämpningen av konsekvensutredningsförordningen och motsvarande regler samt överväga att bredda Regelrådets mandat så att rådet i sina yttranden beaktar samtliga konsekvenser av regelgivningen för företag. Se vidare avsnitt 2.2 Riksrevisionens rekommendationer till regeringen. Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer återges nedan.

¹ *Tillväxtmöjligheter och tillväxthinder för svenska små och medelstora företag. Företagens villkor och verklighet.* Tillväxtverket, oktober 2011.

² *Regelbarometern 2011*, Näringslivets Regelnämnd, november 2011.

3.2.1 Mål och uppföljning av förenklingsarbetet

Skr. 2012/13:5

Regeringens övergripande målsättning med arbetet har varit, och är fortsatt, att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag. Ett underliggande delmål har varit att företagens administrativa kostnader ska minska med 25 procent till utgången av 2012. Regeringen instämmer delvis i Riksrevisionens slutsats att de administrativa kostnaderna har varit alltför tongivande i arbetet med att förenkla för företagen, vilket sannolikt har tagit resurser i anspråk från andra åtgärder som har en större betydelse för företagen i deras vardag. Bedömningen är ändå att detta arbete har varit nödvändigt för att nå en medvetenhet om att regler kan resultera i kostnader för företag samt att tydliggöra tidigare osynliga kostnader.

Regeringen aviserade som sin avsikt i skrivelsen Regelförenklingsarbetet 2006–2010 (skr. 2009/10:226) att mål och indikatorer skulle tas fram för det fortsatta förenklingsarbetet. Regeringen har regelmässigt i de uppdrag man beslutat angett att uppföljning ska tas fram för att mäta effekterna av förslagen eller arbetet.

För perioden 2011–2014 har regeringen valt att bredda förenklingsarbetet. Arbetet fokuserar nu på fem områden som bedöms ge störst effekt i företagets vardag. De fem områdena är: minskade kostnader för företagen, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå, uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar. Regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2013 nya mål och uppföljningsinsatser för arbetet med att förenkla för företag. Dessa redogörs även för nedan. Samtliga mål tar sikte på 2020, men kommer att utvecklas och följas upp löpande. Arbetet knyts därmed närmare EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi som ska vara uppfylld samma år.

I. Regler ska främja företagets tillväxt – inte tvärtom

Genom att utforma regler och processer så att de är bättre anpassade till företagets villkor och verklighet skapas goda förutsättningar för fler och växande företag i hela landet. Vart tredje år tillfrågas 30 000 små och medelstora företag i Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet. Frågorna rör bland annat svenska små och medelstora företags upplevelser av lagar och regler som hinder för tillväxt. Enkätundersökningen startade år 2002 och är en av Europas största riktad till företag.

Mål: Andelen små och medelstora företagare som upplever regler som ett tillväxthinder ska fortsätta att minska till år 2020 jämfört med 2006.

Uppföljning: Genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet som genomförs vart tredje år (2014, 2017 och 2020).

II. De administrativa kostnaderna ska minska

Det är viktigt att företagets kostnader för att följa regelverken minskar. Genom minskade kostnader och minskad tidsåtgång för administration kan företagen i stället ägna mer tid och resurser åt att driva och utveckla sin verksamhet. Under de senaste åren har företagets administrativa kostnader minskat med drygt sju miljarder kronor.

Mål: Företagens administrativa kostnader ska vara lägre år 2020 än vad de var 2012.

Uppföljning: Genom Regelrådets granskning av de administrativa kostnaderna i konsekvensutredningarna.

III. Det ska vara enklare att lämna uppgifter

Många företagare irriterar sig över att behöva lämna samma uppgifter till flera myndigheter. Därför låter regeringen nu utreda hur uppgiftslämnandet kan minska och förenklas.

Mål: Företag ska år 2020 i de flesta fall bara behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe.

Uppföljning: En utredare kommer under 2013 att presentera ett förslag som regeringen sedan kommer att ta ställning till.

IV. Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Ett verktyg som tagits fram är företagarsajten *verksam.se* som har utvecklats av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket gemensamt, där bl.a. information om att starta och driva företag finns tillgängligt.

Mål: Antal besökare på *verksam.se* ska år 2020 ha ökat jämfört med 2012. Merparten av företagen som använt *verksam.se* ska tycka att den gör det enklare att starta och driva företag.

Uppföljning: Genom årlig statistik om användningen av *verksam.se*.

V. Sverige ska stå sig väl i internationell jämförelse

En viktig faktor för tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Det är därför viktigt att jämföra Sveriges utgångsläge med andra länders, till exempel när gäller utformningen och tillämpningen av regelverk som påverkar företagen.

Mål: Sverige ska fram till år 2020 fortsätta att vara bland de främsta EU-medlemsstaterna i Världsbankens undersökningar *Cost of Doing Business* samt *the Global Government Effectiveness Rank*.

Uppföljning: Genom Världsbankens årliga rankingar.

VI. Servicen ska öka och handläggningstiderna minska i det offentliga Sverige

Genom att i myndigheter öka servicen och minska handläggningstider slipper företag lägga tid på onödigt krångel och kan i stället fokusera på sin kärnverksamhet. Arbetet kommer att starta med länsstyrelserna och ambitionen är sedan att utöka arbetet till centrala myndigheter.

Mål: År 2020 ska handläggningstiderna på länsstyrelserna ha minskat jämfört med år 2012.

Uppföljning: Genom årlig rapportering från länsstyrelserna. Regeringen följer i övrigt länsstyrelsernas egeninitierade arbete med att införa kvittens på inkomna ärenden från företag, vilket syftar till att förbättra servicen till företag.

VII. Det offentliga Sverige ska ha bättre förståelse för företagens villkor

Skr. 2012/13:5

De flesta företag har regelbundet kontakt med kontaktpersoner i det offentliga Sverige. Det är därför viktigt att länsstyrelserna, kommunerna och andra myndigheter har förståelse för de villkor företagarna verkar under. Länsstyrelserna har sedan i juni 2011 i uppdrag att bland annat erbjuda medarbetare på länsstyrelserna utbildning som stöder arbetet med att förbättra företagsklimatet. Tillväxtverket har sedan i juni 2011 haft i uppdrag att genomföra insatser för att förenkla för företag på kommunal nivå. En av insatserna är att tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) erbjuda utbildningar till politiker och tjänstemän i kommunerna. En integrerad del av utbildningen är att kommunerna ska ta fram en handlingsplan. Arbetet kommer att starta med länsstyrelserna och kommunerna och ambitionen är sedan att utöka arbetet till centrala myndigheter.

Mål – länsstyrelser: Fler företagare ska år 2020 vara nöjda med sina kontakter med länsstyrelserna jämfört med år 2012. Medarbetare på länsstyrelserna ska erbjudas utbildningar för att ge stöd i arbetet med att förbättra företagsklimatet.

Mål – kommuner: Merparten av de kommuner som deltagit i Tillväxtverkets och SKL:s utbildning ska år 2020 ange att utbildningen bidragit till att förbättra möjligheterna till service för företag i kommunen. Det ska även ske en årlig ökning av antalet kommuner som genomgår utbildning och har en handlingsplan för arbetet med att förenkla för företag.

Uppföljning: Genom uppföljning och statistik från länsstyrelserna och Tillväxtverket.

3.2.2 Tydligt prioritera tunga regelområden

En slutsats som Riksrevisionen drar är att regeringens regelförenklingsarbete inte har bedrivits strategiskt, eftersom samtliga departement och de femtiotal myndigheter som har haft i uppdrag att ta fram regelförenklingsförslag har fått likalydande, öppna uppdrag. Uppdragen har inneburit omfattande administration för samtliga inblandade. Riksrevisionen lyfter fram att flera av de myndigheter som Riksrevisionen har haft kontakt med menar att det är bra att regeringen har arbetat med regelförenklning, men att mycket har handlat om att förenkla inom ramen för myndighetens föreskrifter samtidigt som förenklningarna på departementsnivå, där en stor del av regelbördan finns, enligt Riksrevisionen, har uteblivit. Den bedömning Riksrevisionen gör är att arbetsprocessen i regelförenklingsarbetet inte har utformats på ett strategiskt riktigt sätt och att arbetet hade tjänat på en tydligare ”uppifrån-och-ned-styrning”, där regeringen hade valt ut prioriterade områden.

Regeringen anser att förenklingsarbetet under perioden 2006–2010 utformats på ett strategiskt riktigt sätt med bl.a. likalydande öppna uppdrag till departement och myndigheter. Regeringen instämmer däremot i bedömningen att en tydligare ”uppifrån-och-ned-styrning” sannolikt skulle ha lett till tydligare resultat. Regeringen vill däremot

framhålla att det breda angreppssättet med likalydande uppdrag till departement och myndigheter har skapat en medvetenhet hos regelgivarna om vikten av enkla och ändamålsenliga regler och om att regler kostar företagen pengar. En ökad förståelse för företagsperspektivet i arbetet med regelgivning hade troligen inte uppnåtts med en smalare ansats i arbetet. Regeringen har i denna del lagt en värdefull grund för det fortsatta arbetet med att förenkla för företagen. Vidare har regeringen i samtliga uppdrag med anledning av regeringens handlingsplan för regelförenklingsarbetet under perioden 2006–2010 betonat vikten av samråd med näringslivet.³ Detta samråd har bedömts som centralt för att prioritera och inrikta arbetet mot det som företagen bedömer som mest angeläget för att skapa en märkbar förändring i vardagen. Utifrån dessa grundförutsättningar anser regeringen att tiden nu är mogen för en annan arbetsprocess, som framgår av redovisningen av det fortsatta förenklingsarbetet nedan.

Regeringen vill dock i sammanhanget peka på att de största positiva förändringarna för företagen och de som gett störst kostnadsminskning skett just inom departementens ansvarsområden. Exempel på detta är bl.a. åtgärder som genomförts inom Justitiedepartementets område genom lagändringar om frivillig revisionsplikt för vissa mindre aktiebolag, enklare regler för löpande bokföring och arkivering, enklare regler i årsredovisningslagen, regler om elektroniska företagsinteckningar samt regler om sänkt krav på aktiekapital i privata aktiebolag. Inom Arbetsmarknadsdepartementets område har förenklingsarbetet skett genom att lönekartläggning och jämställdhetsplaner upprättas vart tredje år i stället för varje år. Förenklingsarbetet har vidare skett i semesterlagen. Inom Finansdepartementets område har redovisningsperioden förlängts avseende mervärdeskatt till varje kvartal i stället för varje månad.

Enligt regeringens mening kan en märkbar positiv förändring i företagets vardag uppnås på olika sätt, inte bara genom förändringar av lagar och regler. Som regeringen bl.a. framhåller i skrivelsen Regelförenklingsarbetet 2006–2010 (skr. 2009/10:226) kan väntetider och handläggningstider liksom service och bemötande av myndigheter gentemot företagaren vara väl så viktiga beståndsdelar i arbetet. Regeringen tar nu därför steget fullt ut och utgår i ännu större utsträckning än tidigare från företagets vardag när åtgärder tas fram. Regeringen ger därför Tillväxtverket i uppdrag att genomföra projektet Förenklingsjakten. Projektet kommer att fokusera på de faktorer som företagare upplever som mest betungande i branscher som bedöms ha en tillväxtvilja, men där administrationen kring tillämpningen av regler upplevs som ett hinder för tillväxt. Arbetet bedrivs i tre faser 2012–2014 och inkluderar bl.a. observationer av hur företagen upplever och hanterar olika situationer och regelverkens krav samt myndigheternas bemötande i dessa situationer. Projektet förväntas leda till ett antal konkreta åtgärdsförslag och en ökad förståelse för vad företagen upplever som problematiskt i mötet med myndigheterna. Arbetet är inspirerat av det danska s.k. Burden Hunter-projektet som har ökat förståelsen för vad

³ Dnr N2007/5163/MK, dnr 2008/4837/MK, dnr N2009/5847/MK.

3.2.3 Skärpt tillämpning av konsekvensutredningsförordningen

Regeringen delar Riksrevisionens rekommendation i den del som avser att konsekvensutredningarna ska uppfylla kravet att redovisa förslagets effekter för företagen. Däremot anser regeringen inte att detta bäst uppnås genom att ändra formuleringen i de styrdokument som finns för arbetet. Till exempel framgår det av förordningen om konsekvensutredningar att myndigheter *ska* genomföra en konsekvensutredning medan det i de riktlinjer som gäller för Regeringskansliet anges att förordningens 6 och 7 §§ *bör* tjäna som vägledning. Regeringens uppfattning är att problemet snarare är att det saknas stöd och hjälpmedel för att bl.a. uppskatta och kvantifiera andra kostnader än de administrativa i en konsekvensutredning. I arbetet 2011–2014 har regeringen därför pekat ut konsekvensutredningar som ett av fem områden för det fortsatta arbetet med att förenkla för företagen (se avsnitt 3.3.5 Bättre konsekvensutredningar). Regeringen har beslutat om ett antal uppdrag för att förbättra kvaliteten och beskrivningen av samtliga kostnader för företagen i konsekvensutredningen, som t.ex. uppdraget till Tillväxtverket som resulterade i hjälpmedlet Regelräknaren, uppdraget till Tillväxtanalys att ta fram beräkningsstöd och uppdraget till Statskontoret att bl.a. utvärdera Regelrådets verksamhet.⁴ Dessa uppdrag och andra vidtagna åtgärder finns beskrivna nedan.

Regelrådet har sedan rådet inledde sitt arbete 2008 fått in nära 1 300 remisser. Av dessa har Regelrådet avgett 567 yttranden. Resterande remisser har utmynnat i ett s.k. kanslisvar. Ett kanslisvar innebär att Regelrådet inte tagit ställning till förslaget eller till konsekvensutredningens kvalitet. Anledningen till kanslisvar är oftast att förslaget inte bedömts ha betydande ekonomiska konsekvenser för företagen.

Under de drygt tre år som Regelrådet verkat har, enligt rådet, konsekvensutredningarnas kvalitet inte nämnvärt förbättrats. Enligt Regelrådets årsrapporter var 54 procent av konsekvensutredningarna bristfälliga 2009. Motsvarande siffror för 2010 och 2011 var 61 procent respektive 58 procent.

Regeringen beslutade den 25 augusti 2011 om tilläggsdirektiv till Regelrådet (dir. 2011:71). I tilläggsdirektiven förtydligas att Regelrådet i sin rådgivande roll ska prioritera stödet till kommittéerna i deras arbete med konsekvensutredningar. Regelrådet ska även utveckla sin rådgivande roll till att ge råd och stöd, om detta begärs, vid upprättande av en konsekvensutredning. Regelrådet har också fått ett nytt uppdrag att, på begäran, bistå med att granska konsekvensutredningar på sådana förslag från Europeiska unionen som bedöms ha stor påverkan på företag i Sverige samt lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla. Regelrådet har även, i enlighet med tilläggsdirektiven,

⁴ Dnr N2010/7208/ENT, dnr N2011/4209/ENT och dnr N2012/1797/ENT.

upprättat en exempelsamling över hur konsekvenser kan beskrivas på ett bra sätt. Exempelsamlingen finns nu tillgänglig på Regelrådets webbplats. Vidare ska Regelrådet i sina yttranden lämna tydlig vägledning om hur konsekvensutredningar som bedöms som bristfälliga kan kompletteras.

Enligt regeringens mening har Regelrådet en betydande kunskap om vad en konsekvensutredning bör innehålla liksom hur konsekvenser kan beskrivas på ett godtagbart sätt. Genom det förtydligande av Regelrådets uppdrag som gjorts genom tilläggsdirektiven bedömer regeringen att den kunskap som Regelrådet besitter, på ett bättre sätt än tidigare, borde kunna komma regelgivarna till godo. Genom exempelsamlingen skapas dessutom mer transparens i Regelrådets granskning och bättre förutsättningar för att effekterna av förslagen redan från början blir bra beskrivna i en konsekvensutredning. En viktig del i Regelrådets arbete att tidigt i lagstiftningsprocessen aktivt medverka till att höja konsekvensutredningarnas kvalitet.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) fick den 30 juni 2011 i uppdrag av regeringen att föreslå en generellt tillämpbar modell eller flera alternativa sådana för hur kostnader och intäkter strukturerat kan analyseras och beskrivas i en konsekvensutredning.⁵ Avsikten med uppdraget var bl.a. att det skulle bli enklare att redovisa vilka indirekta effekter ett förslag kan få för företag och vilka direkta konsekvenser, utöver de administrativa, ett förslag kan få för företag. I redovisningen redogörs för ett antal teoretiska beräkningsmodeller som kan utgöra ett underlag för hur kostnader och nyttor kan beskrivas i en konsekvensutredning. Tillväxtanalys har tidigare haft i uppdrag att bl.a. analysera vilken påverkan direkta och indirekta kostnader har på företag och samhällsekonomin i stort.⁶ Den forskning som har bedrivits inom ramen för uppdraget har uppmärksamrats internationellt, och har även kunnat användas av Riksrevisionen i granskningen av förenklingsarbetet.

Regeringen är väl medveten om de indirekta kostnadernas betydelse för företagen och har för avsikt att vidareutveckla resultaten i Tillväxtanalys redovisning avseende beräkningsmodeller. Detta fortsatta arbete kommer att innefatta att ta fram konkreta beräkningsstöd och standardvärden för vissa beräkningsparametrar för olika typer av kostnader som ska beskrivas i en konsekvensutredning. Ett mer standardiserat arbetssätt i fråga om beräkningar av olika typer av kostnader förväntas kunna bidra till att höja konsekvensutredningarnas kvalitet.

Tillväxtverket fick i regleringsbrevet för 2011 i uppdrag att utveckla ett verktyg, Regelräknaren, som är ett stöd för regelgivarna i beräkningarna av de administrativa kostnader i samband med att en konsekvensutredning görs. Regeringen bedömer att Regelräknaren, som presenterades av Tillväxtverket i oktober 2011, har gjort det lättare att beskriva de administrativa kostnaderna som ett regelförslag kan medföra. Regeringen gör bedömningen att uppdraget till Tillväxtverket legat i linje

⁵ Dnr N2011/4209/ENT.

⁶ Dnr N2009/9578/KLS.

med en av de rekommendationer som gavs av OECD inom ramen för det s.k. EU 15-projektet.⁷

Sedan 2006 har det vid ett flertal tillfällen getts information och utbildning i att göra konsekvensutredningar. Tillväxtverket genomför sådana utbildningar för regelgivare på myndighetsnivå, för närvarande, fyra gånger per år. Syftet med utbildningarna är att ge regelgivare kunskap, inspiration och verktyg som kan användas i konsekvensutredningsarbetet. Utbildningarna utvärderas löpande och får genomgående bra kritik från deltagarna. Regelrådet medverkar vid dessa utbildningar. Inom Regeringskansliet har det genomförts fyra informationstillfällen samt en serie om sex seminarier om konsekvensutredningsarbetet. Även Regelrådet har en roll i fråga om utbildningar, då rådet ansvarar för ett avsnitt om konsekvensutredningar vid den utbildning som arrangeras av kommittéservice. Regelrådet träffar också representanter för departement och myndigheter för att bl.a. diskutera konsekvensutredningar.

3.2.4 Riksrevisionens fördjupade analys av konsekvensutredningar inom skatteområdet

Riksrevisionen har valt att göra en fördjupad analys av skatteområdet. Man har valt ut fem regeringsförslag som lett till ökade regelkostnader på detta område. Syftet har varit att undersöka varför de administrativa kostnaderna för företagen har ökat på skatteområdet trots regeringens satsning på att förenkla för företagen. De fem förslagen är:

- Omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt inom byggsektorn (prop. 2005/06:130 som beslutades den 23 mars 2006).
- Personalliggare i restaurang- och frisörverksamhet (prop. 2005/06:169 som beslutades den 16 mars 2006).
- Kassaregister i kontantbranschen (prop. 2006/07:105 som beslutades den 22 mars 2007).
- Dokumentationsskyldighet vid internprissättning (prop. 2005/06:169 som beslutades den 16 mars 2006).
- Fakturamodellen för ROT och RUT (prop. 2008/09:77 som beslutades den 27 november 2008).

Inledningsvis kan det noteras att tre av de fem förslagen beslutades av den dåvarande socialdemokratiska regeringen, dvs. innan nuvarande regering beslutade om målsättningar och hur arbetet med att förenkla för företagen skulle bedrivas.

Riksrevisionens fördjupade analys fokuserar bl.a. på kvaliteten på konsekvensutredningen och Regelrådets yttrande avseende respektive förslag.

Regeringen kan konstatera att förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning (nedan kallad konsekvensutredningsförordningen), som numera styr utformningen av konsekvensutredningarna, trädde i kraft den 1 januari 2008. Vidare vägleds Regeringskansliets arbete med konsekvensutredningar av en

⁷ *Better Regulation in Europe – Sweden*, OECD, 2010.

statssekreterarskrivelse.⁸ Både konsekvensutredningsförordningen och statssekreterarskrivelsen har dock tillkommit efter det att merparten av de analyserade propositionerna lagts fram. Regeringens arbete med att höja standarden i konsekvensutredningar har lett till nya och mer enhetliga krav på innehållet i konsekvensutredningarna. Detta väntas bidra till en förbättring av kvaliteten på framtida konsekvensutredningar.

I fråga om konsekvensutredningarnas kvalitet anför Riksrevisionen att det saknas alternativa förslag till det förslag som läggs fram av regeringen. Det handlar om förslag vars syfte är att skapa en effektivare skattekontroll. Propositionerna bygger vidare på tidigare arbeten från bl.a. utredningar. I denna kedja av arbeten har flera alternativa förslag vägts mot varandra. Att man inte återupprepar alla alternativ i propositionen innebär således inte att alternativa förslag inte har övervägts. Regeringen vill även framhålla att när det gäller förslag om effektivare skattekontroll är alltid ”nollalternativet” ett alternativt förslag till det som läggs fram.

Det kan även ifrågasättas varför Riksrevisionen valt att fokusera analysen på punkten ”Regelrådets yttrande” eftersom samtliga analyserade ursprungliga förslag kom innan Regelrådet hade inrättats och fått sina ledamöter utsedda. Regeringen kan bara konstatera att Riksrevisionen i den slutliga granskningsrapporten vidhåller att Regelrådets yttrande är en punkt som förtjänar fokus vid analysen.

Den omvända skattskyldigheten för byggtjänster stod enligt Tillväxtverkets beräkningar för den största ökningen av de administrativa kostnaderna på skatteområdet 2006–2010. På grund av svårigheterna att på förhand uppskatta lagändringens konsekvenser för företagen gav regeringen även Skatteverket i uppdrag att utvärdera den omvända skattskyldigheten för byggtjänster.

Standardkostnadsmodellen har, som påpekats av Riksrevisionen, sina brister. Men den är en internationellt vedertagen metod som används av bl.a. EU:s medlemsstater vid beräkning av företagens administrativa kostnader. Metoden bygger på att man jämför ett normaleffektivt företag i dagens system med ett normaleffektivt företag efter det att en förändring av reglerna genomförts. Detta innebär att man ska jämföra med en situation i dag där företagen vet vilka regler som gäller och har upparbetat en rutin för hur de ska uppfylla dagens informationskrav med en likartad situation efter det att reglerna förändrats. Detta innebär att initialkostnader, som att lära sig det nya regelverket, enligt metoden inte ska inkluderas i mätningarna. Vid Tillväxtverkets första mätning av de administrativa kostnaderna av omvänd skattskyldighet för byggtjänster togs initialkostnader felaktigt med, vilket ledde till att verket var tvunget att låta göra om mätningarna av de administrativa kostnaderna på detta område.

När det gäller fakturamodellen kritiserar Riksrevisionen den omständigheten att konsekvensutredningen i huvudsak innehåller beskrivande resonemang om de konsekvenser som förväntas uppkomma medan det däremot inte gjorts några närmare beräkningar. Som

⁸ Statssekreterarskrivelse med riktlinjer för arbetet med konsekvensutredningar i Regeringskansliet (N2008/5953/MK).

Riksrevisionen därefter påpekar har inte heller Tillväxtverket efter reglernas införande närmare kunnat beräkna kostnaderna på grund av för stor osäkerhet avseende hur många företag som berörs. Regeringen vill med detta framhålla att, även om naturligtvis kostnaderna är av stor betydelse, bör beräkningen av de exakta kostnaderna inte ensamt vara avgörande för om en konsekvensutredning är godtagbar eller inte. Hänsyn bör tas till huruvida konsekvenserna är tillräckligt väl redovisade och svårigheterna att genomföra beräkningar bör också beaktas.

Sammanfattningsvis ser regeringen positivt på Riksrevisionens granskning. Regeringen vill dock förtydliga att ett utlåtande från Regelrådet inte var möjligt, eftersom rådet inte fanns på plats vid den tidpunkt när förslagen lades fram. När det gäller de konsekvensutredningar som analyserats av Riksrevisionen, bör dessa ses i ljuset av att merparten av förslagen utarbetats före det att regeringen beslutat om att höja standarden på konsekvensutredningar. Regeringen strävar efter att även på skatteområdet utarbeta så heltäckande konsekvensutredningar som möjligt.

3.2.5 Uppföljning av befintligt regelverk

Riksrevisionen anser att uppföljningen av befintliga regelverk bör stärkas. Regeringen delar Riksrevisionens uppfattning att det är av största vikt att regelgivare följer upp och utvärderar konsekvenserna av sina regler, så att de fortfarande är aktuella och ändamålen med dem uppnås. Det finns i dag styrande dokument och riktlinjer som föreskriver att regler ska följas upp. Det framgår av 8 § i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning att myndigheterna ska följa upp konsekvenserna av sina föreskrifter och allmänna råd. I Statsrådsberedningens riktlinjer framgår att uppföljning är en lika viktig del i arbetet som regelgivningen.⁹ Regler ska löpande följas upp och effekterna och behovet av dem analyseras och ställas mot de avsedda målen med regleringen. Regeringen har för avsikt att se över om rutinerna kring uppföljning och utvärdering av regler kan stärkas.

3.2.6 Bredare mandat för Regelrådet

Riksrevisionen rekommenderar att Regelrådets mandat ska breddas så att rådet i sina yttranden beaktar samtliga konsekvenser av regelgivning för företag, inte enbart företagens administrativa kostnader. Regeringen konstaterar att det redan i dag ingår som en del i Regelrådets yttranden att redogöra även för andra konsekvenser än de rent administrativa. Detta görs genom att Regelrådet tar ställning till hur kostnader och andra konsekvenser beskrivits i konsekvensutredningen. Samtidigt framgår det av Regelrådets statistik att kvaliteten på konsekvensutredningarna inte förbättras. Andelen konsekvensutredningar där andra kostnader av betydelse för företagen finns med har inte ökat sedan inrättandet av Regelrådet. För att samtliga kostnader ska bli bättre belysta har

⁹ Att styra genom regler? Checklista för regelgivare (PM 1995:2 i Ds 1998:52).

regeringen därför för avsikt att ta fram metoder för att beräkna andra kostnader än de administrativa.

Det framgår av Regelrådets direktiv att regeringen avser att vid återkommande tidpunkter utvärdera effekterna av rådets verksamhet.¹⁰ Mot denna bakgrund gav regeringen den 29 mars 2012 Statskontoret i uppdrag att utvärdera Regelrådets verksamhet.¹¹ Uppdraget är ett steg i att skapa bättre förutsättningar för mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv regelgivning. I uppdraget ingår att utvärdera rollfördelningen mellan Tillväxtverket, Ekonomistyrningsverket och Regelrådet i syfte att optimera och effektivisera arbetsprocesserna avseende konsekvensutredningar, vilket ligger i linje med en av OECD:s rekommendationer inom ramen för det s.k. EU 15-projektet.¹² Den utvärdering som görs av Statskontoret kommer att vara ett underlag för det fortsatta arbetet med att optimera och effektivisera Regelrådets verksamhet och mandat liksom de övriga aktörernas arbete med konsekvensutredningar. Statskontoret ska rapportera uppdraget till Näringsdepartementet senast den 15 oktober 2012.

Enligt Riksrevisionens uppfattning skulle det tilläggsdirektiv till Regelrådet som beslutades i augusti 2011 innebära en risk för att Regelrådet försvagas genom minskad självständighet och för att rådet får mindre tid att ägna åt den granskande verksamheten.¹³ Vidare anser Riksrevisionen att fokus även fortsättningsvis bör vara att betona regelgivningens ansvar för att höja kvaliteten i konsekvensutredningarna och förbättra utformningen av konsekvensutredningar. Regeringen delar Riksrevisionens mening att huvudansvaret för att upprätta en konsekvensutredning ska ligga på regelgivaren.

När det gäller Regelrådets självständiga roll vill regeringen peka på att Regelrådet inrättades som ”ett för regeringen och förvaltningsmyndigheter under regeringen rådgivande organ”.¹⁴ Regelrådets roll är att bistå regelgivarna i arbetet med förenklingar för företagen och är rådgivande i förhållande till regelgivarens ordinarie berednings- och beslutsorganisation. Regelrådet ska också granska och bedöma konsekvensutredningarnas kvalitet. Avsikten med Regelrådet har inte varit att införa ett organ som kontrollerar regelgivaren. Regelrådet är en del i det arbete som regeringen bedriver för att förenkla för företagen. Som ovan nämnts har Regelrådet en betydande kunskap om vad en konsekvensutredning bör innehålla liksom hur konsekvenser kan beskrivas på ett godtagbart sätt. Mot bakgrund av att konsekvensutredningarnas kvalitet inte förbättrats nämnvärt under den tid som Regelrådet har verkat, är det ett rimligt antagande att den kunskap som rådet besitter inte i tillräcklig utsträckning kommit regelgivarna till del.

¹⁰ Regelrådet – ett råd för granskning av nya och ändrade regler som påverkar företagens regelbörda (dir. 2008:57).

¹¹ Dnr N2012/1797/ENT.

¹² *Better Regulation in Europe – Sweden*, OECD, 2010.

¹³ Dir. 2011:71.

¹⁴ Regelrådet – ett råd för granskning av nya och ändrade regler som påverkar företagens regelbörda (dir. 2008:57).

Riksrevisionens granskning av regelförenklingsarbetet inriktar sig på perioden 2006–2010. Hösten 2011 presenterade regeringen fem områden för den fortsatta inriktningen av arbetet för perioden 2011–2014. Regeringen breddar nu detta arbete till att även omfatta andra kostnader för företagen än de administrativa. Samråd med näringslivet för inriktning och prioritering av arbetet är fortsatt viktigt. Arbetet ska utgå från företagets vardag när åtgärder tas fram.

Det fortsatta förenklingsarbetet inriktas på de områden som bedöms ha störst potential att ge en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Dessa områden är:

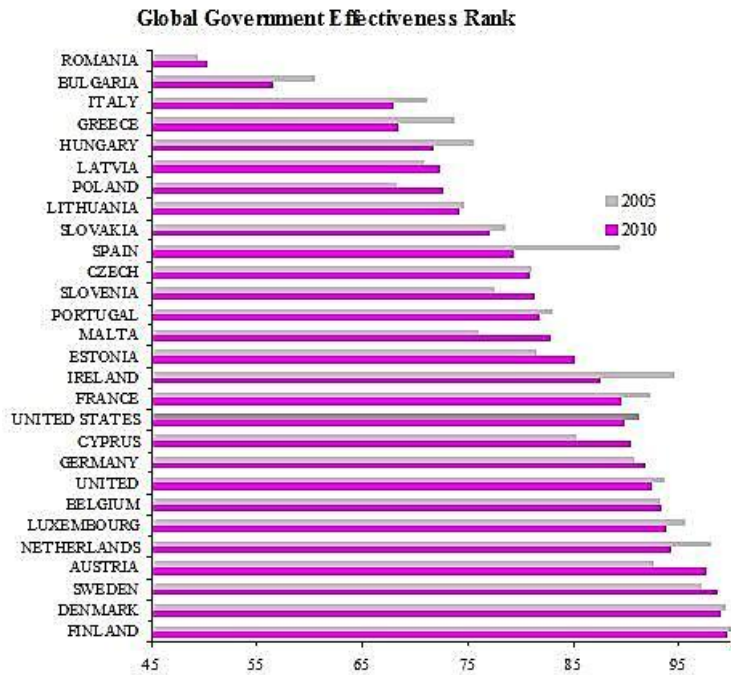
1. Sänkta kostnader för företagen
2. Minskat och förenklat uppgiftslämnande
3. Förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå
4. Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet
5. Bättre konsekvensutredningar

3.3.1 Sänkta kostnader för företagen

En viktig faktor för tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Utformningen och tillämpningen av de regelverk som omger företagande utgör en sådan grundläggande förutsättning. Sverige rankas högt i majoriteten av alla internationella jämförelser av länders konkurrenskraft.¹⁵ Det publiceras varje år ett antal jämförelser av länders relativa konkurrenskraft. De mest välkända jämförelserna med bred ansats är the Global Competitiveness Report (GCR) och the World Competitiveness Yearbook (WCY). Sverige kommer på fjärde plats i GCR för perioden 2012–2013, efter Schweiz, Singapore och Finland, och som nummer fem i 2012 års upplaga av WCY. I WCY kommer USA på första plats, därefter Hongkong, Singapore och Schweiz.

Andra jämförelser mellan länder fokuserar mer på enskilda aspekter av konkurrenskraft som t.ex. Världsbankens Cost of Doing Business, som mäter administrativa reglers effektivitet, och the Global Government Effectiveness Rank, som bl.a. behandlar kvaliteten på utformningen av reglerna. I Cost of Doing Business låg Sverige 2011 på 14:e plats och som nummer fem av EU:s medlemsstater. I the Global Government Effectiveness Rank ligger de nordiska länderna i topp med små skillnader sinsemellan. Finland hamnar i topp, tätt följt av Danmark och Sverige (se tabell nedan).

¹⁵ *Sweden's position in the global economy*, Christian Ketels, Globaliseringsforums rapport nr 2, Entreprenörskapsforum, 2012.

Source: World Bank Governance Indicators 2011. A x percentile rank implies that x percent of 213 countries in the world have a lower ranking on the indicator in that year. The WGI summarize information from 30 existing data sources on views and experiences of citizens, entrepreneurs, and experts in the public, private and NGO sectors. Government effectiveness captures perceptions of the quality of public services and the civil service; the degree of its independence from political pressures; the quality of policy formulation and implementation; and the credibility of the government's commitment to such policies.

Arbetet med att förenkla för företagen syftar ytterst till att skapa fler och växande företag och därigenom bidra till regeringens övergripande mål om ökad sysselsättning och ett minskat utanförskap. Små företag (0–49 anställda) utgör hela 99 procent av samtliga företag i Sveriges näringsliv. Enbart mikroföretagen (0–9 anställda) utgör 96,4 procent av företagen i landet. Små företag står för ungefär 40 procent av förädlingsvärdet och omsättningen samt för 45 procent av antalet anställda. Små företag står därmed för en stor del av de värden som skapas i det svenska näringslivet.

Av små företag drivs 23 procent av kvinnor och 77 procent av män. Av Tillväxtverkets rapport Kvinnors och mäns företagande framgår att upplevelsen av lagar och myndighetsregler som ett hinder för tillväxt är relativt lika för män och kvinnor som driver företag (20 respektive 22,2 procent). Lagar och myndighetsregler kommer på en tredje plats efter brist på egen tid och konkurrens från andra företag när kvinnor och män får svara på vad som hindrar deras företag från att växa.¹⁶

Små företag bär en proportionellt sett större regelkostnad jämfört med större företag. Tillväxtverket har haft i uppdrag att redogöra för eventuella skillnader i utvecklingen av de administrativa kostnaderna för

¹⁶ *Kvinnors och mäns företagande. Företagens villkor och verklighet.* Tillväxtverket, april 2012.

små respektive stora företag.¹⁷ Av undersökningen framgår att framför allt de mindre företagen gynnats av regeringens arbete, vilket speglar att arbetet med att förenkla för företagen i stor utsträckning utgår från det mindre företags villkor. Ett regelverk som är anpassat för små och medelstora företag fungerar också i allmänhet väl även för stora företag, i enlighet med principen Tänk småskaligt först. Det är viktigt att inte införa undantag eller särregler för småföretag som skapar tröskeleffekter och tillväxthinder.

Regeringens mål för perioden 2012–2020 är att de administrativa kostnaderna ska vara lägre 2020 än 2012. Denna målsättning gäller inom samtliga departements områden. Målet kommer att följas upp genom Regelrådets granskningar av administrativa kostnadsberäkningar i konsekvensutredningarna. För att öka jämförbarheten med andra länder kommer uppföljningsmetoden att vara i linje med hur andra medlemsstater inom EU har valt att följa upp arbetet med administrativa kostnader.

Regeringen väljer även att sätta större fokus på fler kostnader än enbart de administrativa kostnaderna, då regler resulterar i fler kostnader än enbart administrativa kostnader för företagen. Dessa kostnader ska beskrivas i en konsekvensutredning redan i dag, men det görs inte alltid i tillräcklig omfattning eftersom bl.a. tillförlitliga beräkningsstöd saknas.

För arbetet med att mäta och följa upp administrativa kostnader finns en internationellt vedertagen och beprövad metod, den s.k. standardkostnadsmodellen. Det saknas däremot beprövade modeller för att följa upp andra kostnader, t.ex. kostnader för att fullfölja andra krav än de administrativa som följer av lagstiftningen. Det blir därför viktigt att ta fram en modell för beräkning av företags samtliga kostnader till följd av regler och att utveckla det uppdrag som Tillväxtanalys rapporterade in i juni 2012.¹⁸ När en modell finns på plats är det även viktigt att utveckla stödfunktioner för beräkningar av företagens samtliga kostnader till följd av regler.

Regelrådet granskar i dag nya och ändrade regler utifrån om man i förslaget valt den lösning som innebär lägst administrativ kostnad. Regelrådet granskar även att andra kostnader för företag är belysta i konsekvensutredningen. Genom Regelrådets granskning av konsekvensutredningar finns goda förutsättningar att följa upp om kostnader minskar eller ökar för företagen.

3.3.2 Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Ett ständigt återkommande irritationsmoment hos många företag är att behöva lämna liknande uppgifter till flera statliga myndigheter. Detta innebär en kostnad även för myndigheterna. Att förenkla och minska uppgiftslämnandet för företagen bedöms ha stor potential för att förenkla vardagen för företagaren med minskad irritation som följd. Regeringen beslutade därför den 26 april 2012 om kommittédirektiv till en utredning

¹⁷ Skillnader i utvecklingen av administrativa kostnader för små och stora företag 2006 – 2010. Tillväxtverket info 0392, 2011.

¹⁸ Dnr N2012/2354/ENT.

om ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (dir. 2012:35). I uppdraget ingår att presentera förslag som innebär att uppgifter som lämnas från företag till statliga myndigheter i de flesta fall endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. Vidare ingår i uppdraget att redovisa bl.a. de rättsliga och tekniska förutsättningarna för att skapa ett system där uppgifter som företagen lämnar kan användas av flera myndigheter och leda till ett informationsutbyte mellan myndigheterna. Ett delbetänkande ska lämnas den 1 mars 2013 och ett slutbetänkande den 29 november 2013.

Den 20 oktober 2011 gav regeringen 13 myndigheter i uppdrag att genomföra insatser för att möjliggöra ett framtida förenklat och minskat uppgiftslämnande.¹⁹ Ytterligare en myndighet har anslutit sig till arbetet. Uppdraget har inneburit att myndigheterna kartlagt vilka uppgifter de hämtar in från företagen. Kraven har samlats i en databas. Resultatet av kartläggningen utgör en viktig grund i utredningens arbete.

Av den delredovisning som inkom den 20 juni 2012 framgår bl.a. att det som ett resultat av arbetet nu finns en samlad kunskap om hur företags uppgiftslämnande ser ut till de myndigheter som omfattas av uppdraget, en kunskap som möjliggör ett framtida förenklat och minskat uppgiftslämnande. Uppdraget har enligt Bolagsverket gett ökad kunskap om möjligheterna att återanvända uppgifter inom och mellan myndigheter, i stället för att begära in dem från företagen. Uppdraget har även visat den potential som finns och de åtgärder som kan vidtas framöver. Sammanlagt har 1164 uppgiftskrav kartlagts och den redovisade ärendevolymen uppgår till 94 558 369 ärenden. Jordbruksverket har flest uppgiftskrav i kartläggningen (388 stycken) medan Trafikanalys har det minsta antalet med fem uppgiftskrav. Sett till ärendevolym står Skatteverket för den absolut största insamlingen, nämligen 73 procent av den totala volymen.²⁰

Den översiktliga kartläggningen visar enligt Bolagsverket på områden att undersöka vidare. Exempelvis riktar sig ett stort antal uppgiftskrav mot specifika branscher och det finns förutsättningar att närmare utreda om dessa kan samordnas. Många uppgiftskrav innebär att uppgifter lämnas till följd av en viss händelse, vilket kan analyseras vidare för att skapa stöd till företagets process. Kartläggningen visar att det redan nu sker en hel del återanvändning, men att uppgifter i flera fall samlas in både från företag och från någon annan källa. Enligt Bolagsverket kan flera myndigheter redan i dag återanvända uppgifter från andra myndigheter. Samtidigt finns ett behov av att fortsätta arbetet genom att myndigheterna gemensamt arbetar fram lösningar för att skapa en smidigare hantering av grundläggande uppgifter om företag och för att hålla kartläggningens resultat uppdaterat. Regeringen beslutade därför den 24 maj 2012 om att förlänga uppdraget till myndigheterna som nu ska slutredovisas den 29 november 2013.²¹

¹⁹ Dnr N2011/5884/ENT.

²⁰ Dnr N2012/311/ENT.

²¹ Dnr N2012/311/ENT.

3.3.3 Förenklade myndighetskontakter på läns- och kommunal nivå

Skr. 2012/13:5

Under perioden 2006–2010 inriktades arbetet med att förenkla för företagen främst på den internationella och nationella nivån med departement och centrala myndigheter. En majoritet av alla företag har regelbundna kontakter med myndigheter på lokal och regional nivå i samband med tillämpning av regler, exempelvis vid tillståndsansökningar eller när myndigheter utövar tillsyn. I olika sammanhang har det uppmärksammats att myndigheter på lokal och regional nivå ibland brister i förståelsen för företagets villkor och för vad som är viktigt för företagen i handläggning av enskilda ärenden. För att nå regeringens övergripande mål om en märkbar positiv förändring i företagets vardag är det viktigt att arbetet med att förenkla för företagen breddas och får ökat genomslag även på lokal och regional nivå.

Regeringen gav i juni 2011 Tillväxtverket i uppdrag genomföra insatser för att förenkla för företagen på kommunal nivå. Samtliga länsstyrelser fick samtidigt motsvarande uppdrag att förenkla för företagen på länsnivå. Länsstyrelsen i Kronobergs län har uppdraget att samordna länsstyrelsernas arbete. Tillväxtverket ska bistå länsstyrelsen i Kronobergs län i det arbetet. Det är ett långsiktigt arbete med årliga delrapporteringar och uppdragen ska slutredovisas i mars 2015. Uppdragen till Tillväxtverket och länsstyrelserna är i stora delar lika och båda syftar till att förenkla företags myndighetskontakter med kommuner och länsstyrelser. I uppdragen betonas dialog och kommunikation med företag och branschorganisationer, användningen av goda exempel samt utbildning av personal i kommuner och länsstyrelser för att öka förståelsen för företagets villkor. Prioriteringen av åtgärder ska göras med hänsyn till vad företagen anser som mest angeläget, samtidigt som särskild vikt ska läggas vid förutsättningar för små företag i kritiska skeden av ett företags livscykel som exempelvis etablering, expansion och flytt. Uppdraget till Tillväxtverket och länsstyrelserna är ett genomförandeuppdrag i den bemärkelsen att om de ovan nämnda parametrarna är uppfyllda, ska insatser genomföras.

Tillväxtverket har som en del i uppdraget inrättat ett s.k. förenklingsforum. Under våren 2012 har forumet samlat representanter från myndigheter, departement, SKL och Länsstyrelsen i Kronobergs län. Forumet möjliggör regelbundet utbyte mellan den nationella, regionala och lokala nivån avseende vilka effekterna blir för företagen vid tillämpning av lagstiftningen. Inom forumet kan aktörer på olika nivåer i regelgivningskedjan föra en dialog och utbyta erfarenheter i syfte att genomföra konkreta insatser för att företagen ska uppleva kommunens tillämpning av regelverk som enklare och tydligare. För genomförande av konkreta åtgärder kommer arbetsgrupper att tillsättas. Inrättandet av förenklingsforum ligger även i linje med de rekommendationer OECD lämnat inom ramen för granskningen av Sverige ur ett regelreformeringsperspektiv inom ramen för det s.k. EU 15-projektet.²² Inom

²² *Better Regulation in Europe – Sweden*, OECD, 2010.

ramen för det kommunala uppdraget har Tillväxtverket skapat en referensgrupp med representanter från departement, myndigheter, kommuner, SKL, Länsstyrelsen i Kronobergs län, NNR och andra näringslivsorganisationer.

Tillväxtverket har, i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), erbjudit kommunerna utbildningar. Två utbildningar genomförs inom ramen för uppdraget där den ena, Förenkla – helt enkelt, riktar sig till alla anställda i kommunen som möter företag i sin vardag och utmynnar i en handlingsplan för hur kommunen kan förenkla för företagen. Av SKL:s utvärdering framgår att en majoritet av deltagarna anser att utbildningen har varit bra eller mycket bra. Den andra utbildningen har ett mer uttalat kommunikativt fokus och syftar till att ge handläggare inom bygglov, miljötillsyn, livsmedelskontroll m.m. stöd i arbetet med att kommunicera och bemöta företag inom ovan nämnda områden.

Tillväxtverket har även analyserat Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) undersökning *Insikt*²³ i syfte att lyfta fram goda exempel på åtgärder som kommunerna har genomfört för att förbättra företagsklimatet. De fem myndighetsområden som omfattas av undersökningen är handläggning av ansökningar om bygglov, handläggning av ansökningar om markupplåtelser (tillfälliga sådana enligt ordningslagen), handläggning av ansökningar om serveringstillstånd, utövande av miljö- och hälsoskyddstillsyn och utövande av brandtillsyn. Den analys som Tillväxtverket har gjort av de mest framgångsrika kommunerna i undersökningen visar bl.a. att tydlighet, tillgänglighet och snabb ärendehantering är viktiga faktorer för att rankas högt av företagen. Kundfokus, förståelse av sin roll och tydlig kommunikation av de beslut som tas är andra faktorer som lyfts fram i analysen.

I den delrapport som Tillväxtverket och länsstyrelserna lämnade in till Regeringskansliet i mars 2012 ingick även att prioritera tidigare föreslagna åtgärder utifrån det som företagen såg som mest angeläget. Av tidigare föreslagna åtgärder²⁴ har Tillväxtverket för avsikt att under hösten 2012 prioritera arbetet med samordnad information till företag om regelverkens krav. Åtgärden syftar till att företagen ska ha tillgång till information som beskriver vad som gäller enligt regelverken generellt men även mer specifikt i den enskilda kommunen. Informationen ska även vara enkel att hitta för företag. Arbetet inleds med ett pilotprojekt där Tillväxtverket tillsammans med ett antal centrala myndigheter och ett urval kommuner tillsammans väljer ut ett mindre antal regelkrav som man går igenom för att se hur samarbetsformer, informationsspridning och hänvisningar till gemensam information kan bli bättre. Under hösten 2012 kommer Tillväxtverket även att prioritera arbetet med insatsen rådgivning, service och myndighetsutövning. Inom ramen för arbetet på kommunal nivå har Tillväxtverket föreslagit ytterligare insatser som t.ex.

²³ *Insikt* är en kvalitetsmätning som är upplagd enligt SCB:s etablerade analysmodell Nöjd-Kund-Index (NKI). 166 kommuner deltog i den undersökning som SKL presenterade i september 2011. Det innebär att undersökningen omfattade ca 28 000 företag som har varit i kontakt med kommunen i olika myndighetsärenden. SKL har för avsikt att genomföra undersökningen vartannat år.

²⁴ Dnr N2010/4398/MK.

att tydliggöra handläggningstider för företag och stödmaterial till kommunen. Insatserna kommer att genomföras under resterande uppdragsperiod.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har under samma period arbetat med att förankra uppdraget hos samtliga länsstyrelser, lägga grunden för en långsiktig kommunikation och ordna arbetsmöten för företagare samt för andra aktörer som också har regeringens uppdrag att förenkla för företagen. Landshövdingen i Kronobergs län bjöd i början av februari 2012 in generaldirektörer för myndigheter som har ett förenklingsuppdrag, ansvarig statssekreterare i Näringsdepartementet och representanter från NNR. Syftet med mötet var att diskutera prioriteringar, skärningspunkter i de olika förenklingsuppdragen samt hur aktörerna med gemensamma krafter kan driva arbetet framåt. Utöver löpnade kontakter mellan länsstyrelser och företagare har även Länsstyrelsen i Kronobergs län under 2011 genomfört två strategiska samtal där företagare och länsstyrelsens medarbetare har diskuterat och prioriterat förslag till förenklningar för företagen.

Uppdraget att förenkla för företagen är ställt till samtliga länsstyrelser. Det pågår ett omfattande arbete på länsstyrelserna som har bäring på förenklararbetet och i den första delrapporten från länsstyrelserna redovisas 94 förenklingsförslag. Det stora flertalet av förslagen är sådana som länsstyrelserna styr över själva som t.ex. handläggningssgaranti, kvittens till företagare av alla inkommande ärenden samt samordnad lantbrukskontroll och djurskyddstillsyn.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har tagit initiativ till ett antal pilotprojekt som vid ett bra utfall skulle kunna tillämpas även av andra länsstyrelser i deras förenklingsuppdrag. Ett av dessa genomför Länsstyrelsen i Kronobergs län tillsammans med kommunerna i länet och syftar till att skapa ett gott företagsklimat, förbättra samarbetet mellan kommunerna och länsstyrelsen och tydliggöra vad som ryms inom ramen för kommunens och länsstyrelsens rådgivande roll i förhållande till den myndighetsutövande rollen. Ett samarbete har även inletts med Entreprenörregionen i sydvästra Sverige i syfte att få en mer enad syn på tillämpningen av strandskyddet i området. En tredje påbörjad pilotsatsning är att undersöka om det går att möjliggöra samordnad varudistribution för små företag. Även denna pilot kommer att genomföras i Kronoberg. Syftet med arbetet är att i större underlätta för små företag att i större utsträckning delta i offentlig upphandling.

3.3.4 Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet

Regeringens förenklararbete är en angelägen fråga för företag och näringslivsorganisationer. Många förslag har lämnats in till myndigheter och departement om hur företagens vardag kan göras enklare. Förslagen ger en viktig inriktning för att veta att resurser läggs på det som gör skillnad i företagets vardag. Den 25 maj 2012 beslutade regeringen om ett uppdrag att bl.a. ge en återkoppling av de närmare 500 förenklings-

förslag som sedan 2007 kommit in från näringslivet till Regeringskansliet.²⁵ Utredaren ska, med förslagen som utgångspunkt, redovisa vilka av förslagen som lett till konkreta åtgärder. De förslag som kommit in och som rör Finansdepartementets ansvarsområde omfattas inte av uppdraget. Vidare ska utredaren bedöma om EU-direktiv på Näringsdepartementets område genomförts i svensk rätt på sådant sätt att det medfört kostnader för företagen som inte direkt följer av direktivet. Detta ligger även i linje med en av OECD:s rekommendationer till Sverige inom ramen för det s.k. EU 15-projektet.²⁶ I Storbritannien har man framgångsrikt arbetat med två ikraftträdandedatum för lagstiftning som rör företagen, i enlighet med den s.k. common commencement day-principen. Erfarenheten visar att detta inneburit minskade kostnader för företagen. Utredaren ska därför kartlägga vid vilka tidpunkter lagstiftning som rör företagen trätt i kraft under perioden 2010–2011. Både genomförande av EU-direktiv och ikraftträdandedatum, som ingår som en del i uppdraget, har framförts av näringslivet som angelägna åtgärder för att förenkla vardagen för företagen. Uppdraget ska redovisas senast den 28 december 2012.

Möjligheten att komma i kontakt med myndigheter för att påtala vad som är mindre bra i det regelsystem som företagaren måste följa är en viktig del i ett gott företagsklimat. Tillväxtverket har mot bakgrund av detta utvecklat webbplatsen enklareregler.se. Där kan företagare lämna synpunkter och förslag på förbättrade regler och rutiner i kontakten med myndigheter. Förslagssidorna är ett viktigt led i arbetet med att ge företagen återkoppling på inlämnade förslag. Tillväxtverket har fått i uppdrag av regeringen att ytterligare utveckla och förbättra detta stöd.²⁷

3.3.5 Bättre konsekvensutredningar

För att beslutsfattare ska kunna ta ställning till effekterna av ett förslag till nya eller ändrade regler krävs att förslagets konsekvenser utreds. Genom att förväntade effekter, både positiva och negativa, beskrivs på ett tydligt sätt i en konsekvensutredning förbättras förutsättningarna för att det fattas bra och väl underbyggda beslut och att reglerna blir ändamålsenliga.

I Tillväxtanalys rapport om beräkningsmodeller (se avsnitt 3.2.3) lyfts det fram att konsekvensutredningens omfattning bör stå i proportion till regelns förväntade konsekvenser. Ett möjligt tillvägagångssätt för att nå dit kan, enligt Tillväxtanalys, vara att dela in omfattningen i tre nivåer: små, medelstora och omfattande konsekvenser. Konsekvensutredningens omfattning bestäms sedan utifrån nivåerna. Genom det tidigare nämnda tilläggsdirektivet har Regelrådet fått i uppdrag att även analysera de kanslisvar som innehåller en bedömning av om att konsekvenserna har begränsade effekter för företagen. Syftet med uppdraget är att få fram ett underlag som kan ligga till grund för ett ställningstagande till när en konsekvensutredning inte ska behöva upprättas. Rådet ska vidare

²⁵ Dnr N2012/2736/KLS.

²⁶ *Better Regulation in Europe – Sweden*, OECD, 2010.

²⁷ Dnr N2012/1666/ENT.

analysera konsekvensutredningar i syfte att få ett ställningstagande till om det ska införas en gräns eller ett gränsvärde för kostnader för när en fullständig konsekvensutredning ska upprättas. Att införa någon form av gränsvärden avseende kostnader eller nivåer för omfattningen är enligt regeringens mening relevant då det sannolikt underlättar för regelgivaren, eftersom konsekvensutredningsarbetet ofta upplevs som omfattande och resurskrävande.

För att höja konsekvensutredningarnas kvalitet, anser regeringen att det är viktigt att regelgivare prioriterar konsekvensutredningen i regelgivningsarbetet och att tillräckligt med tid och resurser avsätts genom hela regelgivningsprocessen. Konsekvensutredningen är en viktig komponent för ett heltäckande beslutsunderlag. Att beslutsfattare efterfrågar konsekvensutredningen, som en del av ett beslutsunderlag, är väsentligt för att kvaliteten ska höjas.

3.3.6 Förenklingsarbetet inom EU och OECD

Att regelverk är ändamålsenliga utifrån ett företagarperspektiv har varit en av de viktigare åtgärderna på EU-nivå för hantering av den ekonomiska krisen. EU:s tillväxtstrategi för det kommande decenniet, Europa 2020-strategin, betonar vikten av att förbättra företagsklimatet bl.a. genom arbetet med att förenkla för företag för att göra europeiska företag mer konkurrenskraftiga globalt.

Arbetet inom EU med att förenkla för företag är en förutsättning för att bl.a. annat säkerställa en effektiv inre marknad och för att nå målet om att skapa en märkbar positiv förändring i företagens vardag. En stor del av de svenska företagens regelbörda har sin grund i EU:s gemensamma regler. Av företagens administrativa kostnader är ungefär 50 procent hänförliga till EU-rättsliga krav.²⁸ När regelverket utarbetats på EU-nivå ska det omsättas nationellt och tillämpas likvärdigt i samtliga medlemsländer för att den inre marknaden ska fungera optimalt. För att skapa goda förutsättningar för tillväxt måste regelverket vara väl avvägigt när det gäller omfattning och innehåll, såväl på EU-nivå som nationell nivå. Arbetet med att förenkla för företag, tidsenligt och korrekt genomförande av EU-direktiv kräver kontinuerligt fokus. Det är därför en prioriterad fråga för Sverige att driva på förenklingsarbetet inom EU.

Europeiska kommissionens arbete med att förenkla för företag är baserat på principen smart lagstiftning, dvs. arbetet fokuserar på hela den politiska cykeln – alltifrån utformningen och tillämpningen av en författning fram till dess att den blir föremål för utvärdering och revidering. Europeiska kommissionen har haft två program för att förbättra den befintliga lagstiftningen. Det första är ett förenklingsprogram och det andra är programmet för att minska administrativa bördor. Dessa två program löper ut 2012. Europeiska kommissionen arbetar även med att minska bördor i ny eller ändrad lagstiftning bl.a. genom att förbättra arbetet med konsekvensutredningar, verka för ett gott genomförande av EU-lagstiftningen i medlemsstaterna samt genomföra utvärdering av befintlig lagstiftning genom s.k. fitness checks. Sverige

²⁸ *Regelförenklingsarbetet 2006–2010*, Regeringens skrivelse 2009/10:226.

deltar bl.a. i en högnivågrupp som följer och driver på Europeiska kommissionens arbete med att förenkla för företag. Frågor som Sverige särskilt lyfter fram i detta arbete, i likhet med i andra forum som exempelvis Konkurrenskraftsrådet och Europeiska rådets möten, är bl.a. att huvudprincipen vid utformning av regler alltid ska vara att ha det mindre företaget som utgångspunkt, dvs. principen Tänk småskaligt först, att samtliga lagstiftningsförslag ska åtföljas av en konsekvensutredning som belyser effekter och kostnader till följd av förslagen samt att arbetet med att minska bördan och byråkratin till följd av EU-lagstiftning fortsätter efter 2012.

Small Business Act (SBA) har antagits av Europeiska kommissionen och EU:s medlemsstater och syftar till att främja utvecklingen av små och medelstora företag. Tillväxtanalys har haft i uppdrag att utvärdera den svenska tillämpningen av SBA. Utvärderingen visar att regeringen har kommit långt i arbetet med att förverkliga de principer som följer av SBA, som t.ex. att arbeta för att balansera en verkningsfull politik och låga kostnader för företag, tillämpa särskilda åtgärder för småföretag som undantag och övergångsperioder och sätta upp och arbeta mot en målsättning om att minska de administrativa kostnaderna för företag.

Vid sidan av arbetet på EU-nivå deltar Sverige bl.a. i det arbete som OECD Regulatory Policy Committee bedriver. Sverige deltog bl.a. i det s.k. OECD EU 15-projektet 2008–2010, vilket mynnade ut i en slutrapport med totalt 50 rekommendationer för det framtida svenska arbetet med regelreformering och för hur arbetet i dessa frågor kan stärkas avseende arbetet på EU-nivå och på statlig, regional och lokal nivå.²⁹ Dessa rekommendationer utgör naturligtvis ett viktigt underlag för det fortsatta förenklingsarbetet och beaktas löpande i arbetet med att genomföra nya förenklingsåtgärder av varierande slag. Ett flertal av rekommendationerna får i dag anses vara uppfyllda eller vara på väg att genomföras.

Under senare har tid har OECD Regulatory Policy Committee arbetat med att ta fram en ny rekommendation avseende regelpolicy och styrning. Resultatet av arbetet kommer att vara viktigt att beakta i det fortsatta förenklingsarbetet. Sverige har inom ramen för OECD Regulatory Policy Committee aktivt deltagit i arbetet.³⁰ Rekommendationen, som antogs av OECD:s högsta beslutande organ den 22 mars 2012, ger förslag på praktiska åtgärder för att bl.a. underlätta för en öppen och tillgänglig statsförvaltning, förbättra styrningens effektivitet och ändamålsenlighet och utveckla lämpliga regelverk för olika marknader. Många ämnen utvecklas i den aktuella rekommendationen på ett mer fullständigt och mer praktiskt inriktat sätt än i tidigare rekommendationer från OECD. Det rör sig bl.a. om samråd, öppenhet och transparens i regelgivningsprocesser, konsekvensutredningar i förväg (ex ante) och uppföljning och utvärdering i efterhand (ex post) av reglers faktiska effekter, aspekter att beakta ifråga om regelgivning och styrning på statlig, regional och kommunal nivå, riskbedömning, regleringar och tillsynsfrågor. Rekommendationen är inte strikt bindande i sig men

²⁹ *Better Regulation in Europe – Sweden*, OECD, 2010.

³⁰ *Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance*, OECD, 2012.

föväntas i ett senare skede följas av medlemsländerna i den utsträckning rekommendationens innehåll inte redan har tillämpats tidigare. Uppföljning av rekommendationen från OECD:s sida avses ske inom tre år från tidpunkten för dess antagande. Regeringens bedömning är att Sverige får anses uppfylla betydande delar av rekommendationen förhållandevis väl redan i dag, även om förbättringar och ytterligare insatser kan behöva ske i olika avseenden.

3.3.7 Förenklingsarbetet är en av flera viktiga åtgärder för ett bättre näringsklimat

Arbetet med att förenkla för företagen utgör en av flera viktiga åtgärder för att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande och bör därför ses i ett sammanhang tillsammans med regeringens andra åtgärder för ett förbättrat näringsklimat. Att förenklingsarbetet måste ses tillsammans med regeringens politik i övrigt innebär också att förenklingssträvandena behöver vägas mot regeringens övriga målsättningar.

Som regeringen konstaterat ovan är det inte bara förändringar i regelsystemet som kan förenkla i företagets vardag. Samlad myndighetsinformation och gemensamma e-tjänster förenklar myndighetskontakter för blivande och befintliga företagare och har stor betydelse för måluppfyllelsen i förenklingsarbetet. Företagarsajten verksam.se är ett exempel på hur ett väl fungerande myndighetssamarbete har utvecklats till en efterfrågad tjänst av företagare. Under 2011 hade verksam.se drygt en miljon unika besökare, vilket är en fördubbling jämfört med 2010. Sju av tio av Sveriges företagare känner till verksam.se enligt en undersökning Tillväxtverket genomförde 2011 och drygt 90 procent av besökarna på verksam.se anser att tjänsten gör det enklare att starta och driva företag. Regeringens bedömning är att ett utökat utnyttjande av informations- och e-tjänster bidrar till att tillgodose företagarnas behov samt förenklar företagets vardag. Mot bakgrund av detta fattade regeringen i slutet av 2011 beslut om en förstärkning av verksam.se på totalt 40 miljoner kronor för perioden 2012–2014.

[Verksam.se](http://verksam.se) är också den elektroniska kontaktpunkten enligt EU:s tjänstedirektiv. Genom förmedlingsfunktionen för tillståndsansökningar och anmälningar ska kontaktpunkten förenkla för tjänsteföretag. Företagarsajten har av den s.k. Stoibergruppen³¹ lyfts fram som ett exempel på bra genomförande av EU-lagstiftning.

Regeringen har under mandatperioden också påskyndat och stärkt utvecklingen av e-förvaltningen. Regeringens inriktning för arbetet med e-förvaltning är att skapa en enklare vardag för privatpersoner och företag, en öppnare och smartare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet, samt en effektivare offentlig verksamhet av hög kvalitet. I mars 2011 gav regeringen Skatteverket, Bolagsverket, Lantmäteriet och Transportstyrelsen i uppdrag att vara utvecklingsansvariga myndigheter

³¹ Europeiska kommissionens rådgivande högnivågrupp med representanter från näringslivet.

inom olika behovsområden.³² De fyra myndigheterna lämnade under 2011 en första rapport.³³ Regeringen beslutade i juli 2012 att inrätta en infrastruktur för säker meddelandeförmedling.³⁴ Beslutet innebär att alla medborgare och företag ska få säker elektronisk tillgång till myndighetspost. Under 2011 bedrev även E-delegationen (dir. 2009:19) ett antal förstudier kring enklare digitala möten: Mina fullmakter och Min ärendeöversikt. Delegationen har dessutom lagt fram flera förslag till förvaltningsgemensamma funktioner som gör det lättare för privatpersoner och företag att ha kontakt med myndigheter och kommuner.³⁵

Sverige rankas generellt sett relativt högt när gäller it-användning jämfört med andra länder, t.ex. i fråga om infrastruktur för telekom, tillgång till den senaste tekniken och it-mognad hos företag och privatpersoner. Men för att ytterligare stärka småföretags utveckling och konkurrenskraft tillsatte regeringen den 30 mars 2012 Utredningen om ökad it-användning i småföretag (dir. 2011:54). Utredningen ska bl.a. göra en kartläggning av småföretagens it-användning och -behov. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 oktober 2012.

Regeringen fattade i april 2012 beslut om ett program för statsförvaltningens utveckling. Programmet ska vara ett stöd i myndigheternas arbete med att fortsätta att utveckla statsförvaltningen utifrån medborgarnas och företagens behov. Programmet beskriver bl.a. vikten av att pröva nya lösningar för bättre service till medborgare och företag. Statsförvaltningen uppmanas att bli mer innovativ och lättillgänglig och att bl.a. hitta sätt för att använda ny teknik för att förbättra och förenkla servicen till medborgare och företag. Ett led i detta arbete är det nationella rådet för innovation och kvalitet i offentlig verksamhet (dir. 2011:42) som regeringen tillsatt och som ska presentera sitt arbete sommaren 2013. Programmet är en uppföljning av regeringens förvaltningspolitiska proposition Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) som lämnades till riksdagen 2010.

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Utöver de åtgärder som redovisats i denna skrivelse avser regeringen inte att vidta några särskilda åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapport.

³² Dnr N2011/1368/ITP.

³³ Dnr N2012/734/ITP.

³⁴ Dnr N2012/3597/RS.

³⁵ SOU 2012:18.

5 Vidare behandling av Riksrevisionens rapport

Skr. 2012/13:5

Regeringen anser att Riksrevisionens rapport i och med skrivelsen är slutbehandlad.

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Regelförenkling för företag – regeringen är fortfarande långt från målet

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Skr. 2012/13:5
Bilaga

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 september 2012

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden
Björklund, Hägglund, Billström, Ohlsson, Norman, Elmsäter-Svärd,
Hatt, Löf, Enström

Föredragande: statsrådet Löf

Regeringen beslutar skrivelse 2012/13:5 Riksrevisionens rapport om
regelförenkling för företag